

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu

Pavel Stríž

Šťastné a veselé...

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu, Vol. 19 (2009), No. 4, 181–183

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150091>

Terms of use:

© Československé sdružení uživatelů TeXu, 2009

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ*:
The Czech Digital Mathematics Library <http://dml.cz>

Naše pozdravy všem! Vítejte při četbě nového Zpravodaje!

TeXový svět je čím dál napínavější, že? K tomuto závěru alespoň dochází redakce po zjištění, že tu máme nejen skupinky Plain $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ istů, $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ istů a $\text{C}^{\text{O}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ tistů, ale už i vznikající skupinku $\text{L}^{\text{U}}\text{A}_{\text{E}}\text{X}$ istů ($\text{L}^{\text{U}}\text{A}_{\text{E}}\text{X}$ je následník $\text{pdf}_{\text{E}}\text{X}$ u). Vedle toho najdeme skupinky kolem $\text{P}_{\text{E}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u (sazba japonštiny), $\text{C}_{\text{E}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u (sazba čínštiny), $\text{k}^{\text{o}}.\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u (sazba korejštiny) a mohli bychom s výčtem pokračovat.

Kdo by si v tom rád udělal pořádek, navíc s historickými poznámkami, tomu doporučujeme Koutek rozhovorů (Interview Corner) na <http://tug.org/interviews/> a zbrusu novou knihu *TeX People* editorů Karla Berryho (předseda TUG) a Davida Waldena (jeden z prarodičů ARPANETu; jeho články se pravidelně objevují v časopisu *PracTeX Journal*, viz <http://www.tug.org/pracjourn/>).

Takový unikátní $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ový počin si zaslouží ještě pár řádků. V knize nalezneme 50 rozhovorů z let 2004–2009 s lidmi od $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u, což nám dává jedinečný obrázek o $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ové komunitě ve světě (včetně několikrát zmíněného našince). Zpovídání jsou lidé od prvních Knuthových spolupracovníků až po lidi zapojené do aktuálně běžících $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ových projektů ($\text{X}_{\text{E}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, $\text{L}^{\text{U}}\text{A}_{\text{E}}\text{X}$), nebo třeba lidé, kteří „jen“ $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ rádi používají. Většina rozhovorů bude vstřebatelná i lidem v $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u novějším (většina rozhovorů ostatně není tak moc technická), odborníci si však též přijdou na své, inu, minimálně mohou zavzpomínat. A co víc si přát? Až dočtete tuto knihu, tak vezte, že na dalších rozhovorech se usilovně pracuje.

Co nalezneme v tomto čísle Zpravodaje? Pojďme společně prozkoumat to, co máte před sebou. Samé předvánoční dobroty: české a po dlouhé době i anglické.

Začneme překladem jednoho z rozhovorů ze zmíněné knihy, konkrétně rozhovoru Davida Waldena s Hàn Thé Thanhem, tvůrcem $\text{pdf}_{\text{E}}\text{X}$ u, a seskládanými a přeloženými informacemi o $\text{L}^{\text{U}}\text{A}_{\text{E}}\text{X}$ u z <http://www.luatex.org/>. To vše z překladatelské dílny Michala Mádra za asistence Pavla Stríže.

Poté Jan Šustek zabrousí do šifrování $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ového souboru.

Nebojácně čtěme dál. Představujeme vám příspěvky v jazyce anglickém. První je o kresbě vnitřní části indického kultovního obrazce Shri Yantra v programu METAPOST Portugalce Luíse Nobre Gonçalvesa, Michala Mádra a Pavla Stríže.

Musíme podotknout, že pan Gonçalves trval na tom, abychom byli autoři, že prý jsme zasáhli do článku a zdrojových kódů více než je obvyklé u běžné redakční práce. Na naši obranu píšeme, že recenzní řízení nebylo v prvním kole ve prospěch publikování tohoto článku, a tak jsme se rozhodli v té době vytiženému autorovi pomoci. Co by Češi pro Portugalce neudělali, dodáváme s úsměvy. Bránili jsme

se spoluautorství, jak jsme uměli. Nepomohlo to. Nepublikovat takové problémy s řešeními a myšlenkami by však byl hřích vůči čtenářům Zpravodaje.

Druhý článek je o programu **Highlight** německého autora André Simonse a také o tom, jak Zpravodaj popostrčil vývoj sazby více programovacích jazyků užitých v jednom zdrojovém souboru. Je toho teď všude plno: HTML+PHP+CSS+... , Lua+ $\text{\TeX}$, Perl+ $\text{\TeX}$, Python+ $\text{\TeX}$ a další kombinace. Naváže na články Jiří Demel postřehy z proběhlého květnového ročníku konference $\text{\TeX}$ perience 2009.

V PF 2010 je užito tří vrstev šifrovaných zdrojových kódů Jana Šustka prohnáných PSTricks, konkrétně balíčkem `pst-text`. Natočení -20 , 0 a $+20$ stupňů.

Úplný závěr Zpravodaje tvoří připomínka na nové a některé starší a stále zajímavé knihy.

Obrázek na přední straně obálky je upravená verze z článku o kresbě symbolu Shri Yantra. Obálku uzavírá Michal Mádr překladem pozvánky Karla Berryho na konferenci TUG 2010. Autorům a překladateli děkujeme za podklady.

Pánům Petru Aubrechtovi a Davidu Cattovi děkujeme za nezávislé pročtení tohoto čísla Zpravodaje. Petru Březinovi děkujeme za řadu podnětů.

Co se letos Čechoslovákům podařilo? Při troše štěstí se v tomto Zpravodaji (případně příštím) můžeme těšit na DVD $\text{\TeX}$ Collection 2009. Nebojme se však instalovat $\text{\TeX}$ přes Internet. $\text{\TeX}$ Live instalátor bude od roku 2009 s plnou českou a slovenskou podporou. Velké díky za to patří Jánovi Bušovi, Janovi Kulovi a Michalu Mádrovi. Vše nutné vyřešili přímo s autorem $\text{\TeX}$ Live, tedy s Norbertem Preiningem z Rakouska.

Za údržbu Příručky $\text{\TeX}$ Live, CS v1.34, děkujeme Jánovi Bušovi, Petru Sojkovi a Michalu Mádrovi, poděkování za jazykovou korekturu patří Karlu Píškovi.

Díky Petru Tesaříkovi se úspěšně podařilo zařadit českou a slovenskou podporu do balíčku `babel`. Aktivní `divis` se dá lokálně či globálně vypnout pomocí příkazu `\shorthandoff{-}` nebo `\catcode'\-=12`. Zpětná aktivace lze zrealizovat buď příkazem `\shorthandon{-}` nebo `\catcode'\-=13`.

Nadále se díky členské základně daří pomáhat mezinárodním projektům (Latin Modern, $\text{\TeX}$ Gyre, Lua $\text{\TeX}$ a M $\text{\P}$ lib). Proběhly konference DML 2009 a $\text{\TeX}$ perience 2009. V TUGboatu 1/2009 se objevily články Jana Přichystala ($\text{\TeX}$ onWeb) a Víta Zýky (Current typesetting position in pdf $\text{\TeX}$). Ve druhém vydání „The L $\text{\AT}$ $\text{\TeX}$ Graphics Companion“ jsou na straně 825 citováni Jan Holecěk, Petr Sojka a na straně 834 Jiří Zlatuška. V srpnové elektronické verzi „The X $\text{\q}$ $\text{\TeX}$ Companion“ je mezi korektory zmíněn Karel Píška.

Na „The $\text{\TeX}$ showcase“, <http://tug.org/texshowcase/>, najdeme Therion Stacho Mudráka a Martina Budaje. Na <http://mitek.webpark.cz/boisik/> nebo CTAN.ORG najdeme novou verzi písma Boisik. Pomoc Zdeňka Wagnera byla i letos vidět na mnoha místech doma i ve světě, minimálně u balíčků `xindy`, `polyglossia` a předpřípravy knihovny libXau pro Linux distribuce typu Red Hat.

Je toho určitě víc; tohle se podařilo redakci dohledat a s určitostí ověřit. Gratulace, velké díky všem a hodně zdaru v budoucnu!

Co nás čeká v nejbližší době? Právě běží nebo je těsně po valné hromadě ζ TUG, která se koná v sobotu 21. 11. 2009 v Brně na půdě Fakulty informatiky Masarykovy univerzity. Přednášejícími jsou Petr Sojka a Michal Růžička s tématem „ $\text{\TeX}$ ové technologie pro digitální matematickou knihovnu“.

Řečníci přislíbili z této zajímavé přednášky, ze které přikládáme abstrakt, připravit článek do některého z dalších Zpravodajů. Je se na co těšit.

Abstrakt přednášky

Úvodem bude představen projekt České digitální matematické knihovny (DML-CZ; více viz <http://dml.cz/>), který shromažďuje a v digitální podobě zpřístupňuje recenzovanou matematickou literaturu vydanou v Česku a na Slovensku. Ve workflow projektu se hojně využívá také typografický systém $\text{\TeX}$.

Pro všechny dokumenty zveřejněné v knihovně jsou $\text{\LaTeX}$ em automaticky generovány předsádky s doplňujícími informacemi a metadaty. Dále bude předvedeno použití pdf $\text{\TeX}$ u pro vkládání původních $\text{\TeX}$ ových zdrojových textů matematických výrazů jako textu kopírovaného z výsledného PDF po označení jejich vysázené podoby, a dávkové podepisování PDF dokumentu.

Pro snadné předávání nově vydávaných matematických publikací do DML-CZ byl připraven na $\text{\TeX}$ u založený redakční systém, jehož vedlejším produktem jsou XML metadata pro potřeby digitální knihovny. Jádrem systému je nástroj Tralics (překladač $\text{\LaTeX}$ u do XML), jehož použití bude demonstrováno.

Co se na vás chystá v příštím kalendářním roce 2010? Přibližně v listopadu 2010 budou volby do výboru. Uvažte své zapojení. Než to rozmyslíte, rád bych poděkoval dalším lidem mimo výbor, a to paní Čurdové (sekretariát), panu Vlčkovi (účetní), panu Sekaninovi (revizor) a panu Hálovi (tiskař a revizor).

V roce 2010 budou znovu otevřeny české a slovenské překlady elektronické knihy *The Not So Short Introduction to $\text{\LaTeX}$ 2 ϵ* . Bude snaha dostat výsledek na CTAN a potažmo i do $\text{\TeX}$ -Collection.

Čeká nás výročí existence $\text{\TeX}$ u v pořadí 2⁵, spojené s konferencí TUG 2010, jíž se zúčastní i sám D. Knuth. V našich krajích se bude slavit dvacáté výročí založení ζ TUG s třetí, předběžně plánovanou konferencí $\text{\TeX}$ perience.

Před tím vším se však členská základna může těšit na číslo časopisu MAPS s příspěvkem z konference Euro $\text{\TeX}$ 2009, <http://www.ntg.nl/EuroTeX2009/>. Děkuje Jaromíru Kubenovi, že zakoupení sborníku pro členy zařídil. Co vše bude zahrnuto v tomto sborníkovém čísle, už tuší holandští organizátoři, my jen odhadujeme, že srdce Plain $\text{\TeX}$ isty, $\text{\LaTeX}$ isty a především $\text{\CONTeX}$ tisty dost zaplesá. Snad poskočí srdíčko i těm Lua $\text{\TeX}$ istům... Zdar a sílu!

*Do nového roku nejen s hrstkou $\text{\TeX}$ u! Ale i METAPOSTu!
Za výbor a redakci Pavel Stríž, zpravodaj@cstug.cz*